

Dünya Mülteciler Günü

BASIN AÇIKLAMASI

20 Haziran 2020

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği

Dünya nüfusunun bir bölümü her gün, her dakika, her saniye mülteci konumuna düşüyor, çünkü mülteciliği doğuran sebepler artıyor.

Dünyanın bir kısmında özgürlükler, diğer bir kısmında savaşlar çoğalıyor. Dünyanın bir kısmında tüketim çılgınlığı yaşanırken, diğer kısmında kıtlık çoğalıyor. Dünyanın bir kısmı refah içinde yüzerken, diğer kısmın acıları çoğalıyor.

Bugün Suriye, Irak, Filistin, Afganistan, Sudan, Arakan, Doğu Türkistan ve daha nice bölgelerde metrekare başına vicdanların kaldıramayacağı ağırlıkta zulüm düşüyor. İnsanlar zorla, baskıyla doğup büyüdükları topraklardan sürgün ediliyor. Sadece sürülmekle kalmayıp kimi zaman bu çile yolunda eşini, çocuğunu, annesini, babasını kaybediyor. Tüm bu acıların üzerine bir tercih değil mecburiyet olan mültecilik konumundan dolayı sığınmak istedikleri kapılar yüzlerine çarpılıyor.

Uluslararası Göç Örgütü'nün (IOM) 2020 Dünya Göç Raporu'na göre dünya genelindeki göçmen sayısı 272 milyona yükselerek dünya nüfusunun yüzde 3,5'ine ulaştı. 2050 yılı için yapılan göç tahminleri, dünya genelindeki mülteci sayısının 230 milyona yükseleceği ve dünya nüfusunun yüzde 2,6'sını oluşturacağı yönündeydi. 2020 verileriyle birlikte bu tahminlerin üzerine 30 yıl öncesinden çıkıldı. Ekonomik sebeplerden bağımsız olarak şiddet, çatışma, savaş ve doğal afetler nedeniyle ülkesini terk edenlerin sayısı ise toplam 41,3 milyona ulaştı. Bu sayı 1998'den bu yana izlenen Ülke İçinde Yerinden Edilme İzleme Merkezi'nin (IDMC) verilerinde bir rekor olarak değerlendirildi. Bu Mültecilerin yarısından fazlasını çocuklar, kalanın çoğunluğunu da kadınlar oluşturmaktadır. Yine Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin kabul etmiş olduğu rapora göre binlerce Refakatsiz çocuk Avrupa'da kaybolmuş organ ve fuhuş mafyalarının eline düşmüştür.

Bugün tüm dünyanın içerisinde bulunduğu Pandemi sürecine rağmen silahlı çatışmalar, iç savaşlar ve siyasi kaygılar sebebiyle uygulanan insanlık dışı muameleler milyonlarca insanın yurtlarından göç etmesine, tüm varlıklarını geride bırakarak başka ülkelere gitmelerine neden olmaya devam etmektedir.

Söz konusu savaşların olduğu yerlerde savaş ile herhangi bir bağlantısı olmayan ve silah ihracatında ilk sıralarda olan birçok ülkenin de sürece dâhil edildiğini dikkate aldığımızda, iç savaşın bu ülkeler tarafından satılan silahlardan beslendiğini söylemek bir iddia değil gerçeğin ne yazık ki ta kendisi konumundadır.

Stockholm Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) hazırladığı rapora göre 2015-2019 döneminde silah ihracatlarını en çok artıran ülkeler ABD ve Fransa olmuştur. Raporda, ABD, Rusya, Fransa, Almanya ve Çin silah ihracatında lider ülkeler olarak gösterilmiştir. Aynı raporda bu dönemde yapılan silah satışlarının yüzde 35'inin Ortadoğu'ya yapıldığını ve Ortadoğu'ya silah teslimatlarının bir önceki döneme göre yüzde 61 oranında arttığı belirtilmiştir.

Bu durum dikkate alındığında en çok silah satılan bölgelerin bir şekilde çatışmaların bulunduğu bölgeler olduğu, en çok silah satan ülkelerin ise BM Güvenlik konseyi daimi

üyeleri olduğu gör÷lmektedir. Yine daimi üyelerden Çin Halk Cumhuriyeti'nin Doğu Türkistanlılara dinleri, dilleri ve kültürleri yüzünden uygulamış olduğu sindirme, soykırım, işkence, haksız hapis ve toplama kampları vb. uygulamaları da işin dikkat çeken bir başka boyutudur.

2019 yılında BM Mülteciler Yüksek Komiserliği tarafından yayınlanan Küresel Eğilimler Raporu'na göre dünyada sığınma başvurusunda bulunmuş olup da başvurusunun sonuçlanmasını bekleyen yaklaşık 3,5 milyon kişi bulunmaktadır.

Sadece son 1 yıl itibari ile 1,7 milyon kişi sığınma talebinde bulunmuş olup, söz konusu sığınma taleplerinin 83 bin 800'ü Türkiye'de yapılmıştır. Türkiye son bir sene bazında en çok sığınma talebinin yapıldığı birkaç ülkeden bir tanesi olmuştur.

Tüm bunlara rağmen son 1 sene içerisinde ancak 92 bin 400 mülteci BMMYK tarafından başka ülkelere yerleştirilebilmiştir. Bu rakam, üçüncü bir ülkeye yerleştirilmeyi bekleyen kişi sayısının yüzde 7'sinden daha azdır. Bununla beraber Türkiye'den yapılan başvurular açısından BMMYK'nin başka ülkelere yerleştirdiği mülteci sayısı başvuru sayısına oranla bir hayli düşüktür.

Şu an sığınma başvurusunun sonuçlanmasını bekleyen milyonlarca mülteci varken BMMYK'nin bu kadar az sayıda başvuruyu sonuçlandırmış olması mültecilerin geleceğini daha da belirsizleştirmektedir.

Oysa, herkes gibi zorla yerinden edilenlerin de nerede, ne şartlar altında olurlarsa olsunlar, insan onuruna yakışır, insan hakları standartlarına uygun bir yaşam sürmeleri gerekmektedir. Bunun için de öncelikle sığınmaya erişimin bir lütuf, yardımseverlik, hayırseverlik veya imkânlar ölçüsünde sunulabilecek ve devletlerin takdirine bırakılan bir tercih olmadığını; tıpkı yaşam hakkı, özgürlük hakkı gibi İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde yerini bulmuş temel bir hak olduğunu fark etmek, kabul etmek gerekmektedir.

Bugün 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü. Dolayısıyla bugünü anan ve anacak olanlara buradan aşağıdaki tavsiyelerimizi iletmek istiyoruz;

ULUSLARARASI KURUM KURULUŞ VE DEVLETLERE YÖNELİK ÇAĞRI VE TAVSİYELERİMİZ;

- Mülteciliği doğuran silahlı çatışmaları, iç savaşları, ekonomik problemlerin sonlandırılması için Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve ilgili devletlerin aksiyon olarak daha fazla yardımlaşma ve iş birliği yapmalarını,
- Çatışmaların silah satışından beslendiği dikkate alındığında hâlihazırda devam eden çatışmaların sonlanması için ilgili bölgelere silah satışının engellenmesi için gerekli önlemlerin alınmasını ve yaptırımların uygulanmasını,
- Bu bağlamda kuruluş gayesi uluslararası barış ve güvenliği tehdit eden her türlü saldırganlığı cezalandırmak olan ve daha önce Irak, Sudan, Somali, Afganistan ya da İran'a benzer konularda çeşitli yaptırımlar uygulayan BM Güvenlik Konseyi daimi üyelerini tutarlı olmaya ve bilhassa çatışma bölgelerine yaptıkları silah ihracatını durdurmaya davet ediyoruz.

- Arakan ve Doğu Türkistan başta olmak üzere dinleri, dilleri ve kültürleri yüzünden soykırıma, işkenceye ve her türlü kötü muameleye tabi tutulan halkların uğradığı insan hakları ihlallerini durdurmak hususunda tüm dünya ülkelerini daha fazla yardımlaşmaya, işbirliğine ve sorumlu ülkelere gerekli yaptırımları uygulamaya davet ediyoruz.
- BMMYK'nin bilhassa Türkiye gibi mültecilerin yükünü sırtlamış olan ülkeler başta olmak üzere, yapılan sığınma başvurularını hızlı ve etkili bir şekilde sonuca bağlaması için ilgili ülkelerle işbirliğini artırması, diğer ülkelerin de taraf olduğu sözleşmeler kapsamında bu işbirliğine samimiyetle yaklaşması gerekir.

Yüzyıllar boyunca mazlumların sığınacak limanı pozisyonunda bulunan ülkemize gelirse, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 29 Mayıs 2020 tarihli istatistiklerine göre Türkiye'de 3 milyon 579 bin 318 Suriyeli yaşamaktadır. Kayıt dışı olarak başka ülkelerden gelenlerin sayısı ile birlikte bu rakam 5 milyonu bulmaktadır. Suriyeliler Türkiye'ye geldikleri 2011 yılından bu yana Geçici Koruma Statüsü altında bulunmaktadır.

Suriye'deki savaşın geçici olduğunu ve oradan gelen vatandaşların kısa süre içerisinde ülkelerine geri döneceğini düşünen Türkiye, Suriye'den gelen sığınmacılara mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü vermemiş, bu kişileri Geçici Koruma Statüsü'nde misafir etmiştir.

Ancak İç savaşın başlamasından bu yana geçen 9 yıl içerisinde Suriye istikrara kavuşmamış ve Suriye'den Türkiye'ye gelen sığınmacı sayısı da her geçen gün artmıştır.

Türkiye'de Geçici Koruma Statüsü ile bulunan Suriyeli sayısı 2013 senesinde 500 bine, 2014 senesinde 1 buçuk milyona, 2015 senesinde 2 buçuk milyona, 2017 senesinde 3 buçuk milyona ve günümüzde ise 4 milyona dayanmıştır.

Hâlihazırda Türkiye'de bulunan kayıtlı mültecilerin yaklaşık 1 milyonunu 0-9 yaş arası çocuklar oluşturmaktadır. Bu rakam, yaklaşık 1 milyon çocuğun Türkiye topraklarında doğduğu ve bu topraklarda büyüğü anlamına gelmektedir.

Türkiye'de bulunan Suriyelerin kimisi kendi işini kurmuş kimisi de düzenli bir şekilde çalışmış böylece senelerdir kaldıkları Türkiye'de Kurulu bir düzen edinmişlerdir. Ancak tüm bunlara rağmen Suriyelilerin ülkemizdeki gelecekleri belirsizliğini korumaktadır.

Geçici koruma statüsüne alınan Suriyeliler, mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statülerine başvuramamakta bu durum ise geleceklerine ilişkin belirsizliğin ortadan kalkmamasına sebep olmaktadır. Zira Geçici Koruma Statüsü, Türkiye'de bulunan Suriye vatandaşlarına, uluslararası koruma sahibi kişilerin yerinden edilme döngülerini sona erdirerek normal bir yaşama kavuşmalarına imkân veren üç kalıcı çözüm yolundan birini elde etmek için başvuru yapamamaktadırlar.

Ayrıca bir ikamet statüsünde de olmayan Geçici Koruma Statüsü Suriye vatandaşlarına vatandaşlık hakkı da vermemektedir.

Senelerdir süren Suriye iç savaşı bitmek bir tarafa henüz durulmamışken Suriye vatandaşlarına "geçici" gözü ile bakmaya devam etmek ve onları geçici koruma statüsüne tabi tutmaya devam etmek yerinde değildir.

TÜRKİYE YETKİLİLERİNE YÖNELİK ÇAĞRI VE TAVSİYELERİMİZ;

- Türkiye'de yaşayan, çocukları Türkiye'de doğup büyüyen, Türkiye'de çalışan ya da iş kuran ve böylece kurulu bir düzen edinen Suriye vatandaşlarının artık bu belirsizlikten kurtarılmaları gerekmektedir.
- Suriyelilerin geleceklerinin garanti altına alınması ve bu doğrultuda Türkiye'deki yasal statülerine ilişkin düzenleme yapılması gerekmektedir.

Sonuç olarak; Kanun yapıcılar, siyasiler, bürokratlar, sivil toplum kuruluşları ve medya artık ülkemizin bir gerçeği haline gelen mültecilerin topluma uyumu için var gücüyle çalışmak durumundadır. Zaman, savaştan, zulümden, insan hakları ihlallerinden kaçan mültecilerle dayanışma zamanıdır.

Bütün toplumun, tek tek bireylerin, göç ve ilticanın suç olmadığını, mülteciliğin bir zorunluluk olduğunu anlaması gerekmektedir. Bütün devletlerin mültecilere kapılarını açma, insan onuruna, insan haklarına saygılı politikalar uygulama yükümlülüğü vardır. Devlet, toplum, medya, birey olarak bu durum karşısında hiç birimizin duyarsız kalmaması, sorumluluğu başkalarına yüklememesi, maliyet hesabı yapmaması gerekmektedir.

Unutmamak gerekir ki mülteci krizlerini, insani değer olarak görerek yöneten anlayışlar her zaman kazanır.

Kamuoyuna saygılarımızla arz ederiz.

Av.Abdullah Resul Demir

Genel Başkan

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği